

Technische behandeling van de Jaarstukken;

Doel van dit gesprek was om als Auditcommissie te beoordelen of de Jaarstukken technisch in orde zijn en de raad dienovereenkomstig te adviseren. De inhoud en het politieke oordeel worden vervolgens behandeld in de oordeelsvormende bijeenkomst van 19 juni en de besluitvormende raadsvergadering van 1 juli 2025.

Toelichting door de accountant

De heer P. Bosch, registeraccountant, is aanwezig om een toelichting te geven op de controle van de jaarstukken. In een korte inleiding van vijf minuten licht hij de voor de gemeenteraad relevante bevindingen toe. Er is gelegenheid voor het stellen van vragen. De accountant geeft aan dat het proces dit jaar tijdig is verlopen en dat de verwachting is dat dit ook in de toekomst zo zal blijven. Namens de auditcommissie worden complimenten uitgesproken.

SiSa-regelingen

De accountant geeft aan dat de controle overwegend positief is verlopen. Een aandachtspunt betreft de SiSa-verantwoording voor kinderen met een onderwijsachterstand. Een factuur van Atalanta, inzake een contract voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), was onvoldoende onderbouwd met een prestatielevering. In het contract ontbrak de verplichting voor Atalanta om de prestatielevering aan te tonen. Dit wordt in de toekomst aangepast. De afwijking bedraagt €183.000, wat ruim onder de tolerantiegrens van €1,6 miljoen ligt. Het college zegt toe dat, indien alsnog een prestatielevering kan worden aangeleverd, dit achteraf aan de raad zal worden gerapporteerd.

Grondexploitaties en inzet planeconoom

De accountant merkt op dat het knap is dat het college een planeconoom van Gloudemans heeft aangetrokken. Zo iemand in huis te hebben, wekt vertrouwen. Hierdoor zijn er geen grote afwijkingen op de grondexploitaties, wat echt als bijzonder mag worden beschouwd.

Onrechtmatigheden en afwijkingen

Er is sprake van €1,1 miljoen aan onrechtmatigheden, waaronder een post van €400.000 voor Appa-pensioenen. Deze zijn moeilijk te begroten vanwege de afhankelijkheid van rentestanden. De accountant beschouwt dit als een technische omstandigheid, niet als een onrechtmatigheid. Alle afwijkingen van in totaal 1,1 miljoen worden wel als acceptabel beschouwd omdat ze voldoen aan de regels die daarvoor in de financiële verordening van de gemeente Waalre zijn opgenomen.

Strategische grondaankopen

Een deel van de openstaande middelen in het project Dommeldal de Hogt en Waalre Noord staat in een krediet gereserveerd voor strategische grondaankopen. De accountant adviseert om deze middelen onder te brengen in een bestemmingsreserve, wat tevens

gunstig zou zijn voor de solvabiliteit. Dit kan worden meegenomen in de tweede Turap, of via een tussentijds raadsvoorstel.

Verlofsparen

De voorziening voor bovenwettelijke verlofuren stijgt in 2024 met 30%. Gemeenten ontwikkelen momenteel beleid en spelregels voor verlofsparen. De auditcommissie verzoekt het college om, als de gemeente Waalre dat ook gaat doen, gebruik te maken van best-practices, via de accountant. Ook de operationele uitvoering verdient aandacht, met name de vervangingsopgave bij opname van verlof.

Riolering en wegenonderhoud

De gemeente heeft een wettelijke taak ten aanzien van riolering en wegen. De accountant signaleert dat er mogelijk sprake is van achterstand, gezien de rioolvoorziening van €14 miljoen. In de komende jaren zijn werkzaamheden ter waarde van €3 miljoen gepland. Hoewel er sprake is van een achterstand, is er nog geen sprake van achterstallig onderhoud. De accountant adviseert alert te blijven. Ambtelijk wordt heraan toegevoegd dat het nieuwe VGRP in 2028 wordt verwacht.

Actualiteiten

- De wettelijke tolerantie voor accountants stijgt van 1% naar 2%, wat meer ruimte biedt. De financiële verordening moet hierop worden aangepast in 2025, bij voorkeur zodanig dat frequente aanpassing niet nodig is.
- De handreiking voor duurzaamheidsrapportage dient in de gaten gehouden te worden.
- APG neemt de uitvoering van de wethouderpensioenen over. De gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk, maar tekorten zullen waarschijnlijk via het gemeentefonds worden aangevuld.
- De burgemeester uit zijn bezorgdheid over het verdwijnen van middelen in de zorg. De gemeente is hiervoor verantwoordelijk, maar ook afhankelijk van externe partners. De accountant benadrukt het belang van duidelijke prestatieafspraken vooraf en een goede verantwoording achteraf. Toch blijft er onzekerheid, vooral bij marktpartijen. Inspecties en keukentafelgesprekken kunnen bijdragen aan kwaliteitsborging, ook financieel.

Gesprek met het college over de rechtmatigheidsverantwoording

Er vindt een inhoudelijk gesprek plaats met het voltallige college over de rechtmatigheidsverantwoording.

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt getoetst op 3 criteria: Voorwaardencriterium, Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium, en Begrotingscriterium.

Op basis van de interne controle is ten aanzien van het voorwaardencriterium geconstateerd dat bij de documentatie van de inkopen niet alle stukken in het Zaaksysteem op de juiste manier opgeslagen worden. Hierdoor is het niet altijd inzichtelijk of de juiste stappen ten aanzien van het inkoop beleid gevolgd zijn. Uit de interne controle blijkt dat de juiste stukken veelal wel aanwezig zijn, maar niet juist

gedocumenteerd worden. In 2025 is een verbeteractie ingezet waarbij scholing van de budgetbeheerders extra aandacht krijgt.

Op basis van de interne controles zijn geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd op het gebied van Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium.

Op het gebied van het begrotingscriterium wordt onderscheid gemaakt tussen:

- De verplichte modeltekst van de verantwoording, met bedragen.
- De paragraaf bedrijfsvoering, opgesteld door het college, waarin verbeterpunten worden benoemd.

De €1,1 miljoen aan onrechtmatigheden is terug te vinden in paragraaf E. In programma 6 (sociaal domein) zijn afwijkingen benoemd die niet onrechtmatig zijn, maar vanwege de politieke relevantie wel expliciet zijn vermeld.

De wethouder benadrukt het belang van realistisch begroten als verbeterpunt.

De voorzitter concludeert dat er een duidelijke verbetering zichtbaar is ten opzichte van vorig jaar in de rechtmatigheidsverantwoording. Die is dit jaar veel helderder en duidelijker.

Technische beantwoording van vragen over de Jaarstukken

De financieel-technische vragen van de fracties worden besproken:

AWB:

- Vraag 1: Waarom komen de grootste plussen uit programma 8? Dit betreft interne administratieve verrekeningen zonder saldo-effect in de jaarstukken.
- Vraag 5: Deze posten waren al opgenomen in eerdere Turaps en zijn zichtbaar in de kolom 'Initiële begroting 2024'. De toevoeging van deze kolom wordt door de leden van de Auditcommissie als verhelderend ervaren.

CDA:

- Vraag 2: De fractie verzoekt om een manier te vinden waarop een visuele weergave (plaatje van de 'jaarrekening in één oogopslag') voorafgaand aan de vaststelling met de raad gedeeld kan worden, zonder dat dit onderdeel uitmaakt van een formeel vast te stellen document.
Toegezegd wordt dat het betreffende plaatje zal worden toegevoegd aan de beantwoording van de technische vragen.
- Vraag 4: De suggestie wordt gedaan om te kijken naar een meerjarig gemiddelde bij het begroten. De wethouder bevestigt dat dit reeds gebeurt en dat dit naar verwachting effect zal hebben, al zullen verschillen altijd blijven bestaan. Er loopt momenteel een landelijk rekenkameronderzoek naar onderbesteding, waaruit nu al blijkt dat voor onderbesteding in de praktijk veel verschillende oorzaken zijn. Waar mogelijk zal onderbesteding worden teruggedrongen.
- Vraag 5: De VRBZO heeft aangegeven meer middelen nodig te hebben vanwege achterstallig onderhoud aan kazernes. Tegelijkertijd blijkt uit de jaarrekening van de gemeente dat er een overschot is op de post gebouwen. De wethouder licht toe dat

dit overschot betrekking heeft op gebouwen die in het bezit zijn van de gemeente en los staat van de begroting van de VRBZO. Het achterstallig onderhoud betreft gebouwen die eigendom zijn van de VRBZO. De vraag wordt als terecht beschouwd, ook in het kader van de jaarrekening van de VRBZO.

- Vraag 9: In de tabel op bladzijde 73 over de lasten in het sociaal domein wordt een initiële begroting van €15 miljoen genoemd. Gedurende het jaar is dit met €5 miljoen opgehoogd, waarmee een tekort is voorkomen. Een overschot van €188.000 op een begroting van €20 miljoen wordt als realistisch beschouwd. De oproep van de raad om gedurende het jaar realistischer te begroten heeft hieraan bijgedragen. Dit bedrag is ook opgenomen in de begroting voor 2025.
- Vraag 13: Er wordt opgemerkt dat bepaalde middelen in een bepaald jaar worden ontvangen, maar dat de besteding ervan over meerdere jaren plaatsvindt.
- Vraag 16: Uit bestudering van de cijfers en kleurcoderingen blijkt dat de kleur in de jaarrekening 2023 niet correct was. De huidige weergave in de jaarrekening 2024 is wel juist.
- Vraag 18: Het toenemen van een risico betekent niet automatisch dat het risico alarmerender wordt. De context en aard van het risico zijn bepalend.
- Vraag 19: De gemeente streeft naar een weerstandsvermogen van 25%. In vergelijking met andere gemeenten is dit nog aan de lage kant. Het is belangrijk om hier blijvend aandacht aan te besteden.
- Vraag 23: Cijfers, getallen en kleurcoderingen zijn slechts hulpmiddelen; het gaat om het verhaal erachter. Consistent gebruik van termen en definities is essentieel voor een heldere duiding.

PvdA

- Vraag 1: De begroting is, zoals wettelijk voorgeschreven, opgebouwd naar programma's en taken, niet naar organisatieonderdelen, teams of FTE's. Daarom is controle op prestatielevering van groot belang. De raad stuurt op doelen en resultaten, niet op de efficiency van de organisatie. Het college is verantwoordelijk voor een doelmatige uitvoering.

De Auditcommissie concludeert dat de Jaarstukken 2024 technisch in orde zijn en adviseert de raad dienovereenkomstig om de inhoud en het politieke oordeel te bespreken in de oordeelsvormende bijeenkomst van 19 juni en de raadsvergadering van 1 juli 2025.

Behoort bij de vergadering van de Auditcommissie dd. 5 juni 2025.

Bij mij bekend,

De raadsgriffier.